2019. október 24., csütörtök

P9_TA(2019)0042

Az LMBTI-személyek helyzete Ugandában

Az Európai Parlament 2019. október 24-i állásfoglalása az LMBTI-személyek ugandai helyzetéről (2019/2879(RSP))

(2021/C 202/10)

Az Európai Parlament,

— tekintettel Ugandáról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel a szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetésről szóló korábbi, nevezetesen a homofóbia, a szexuális irányultságon és a nemi identitáson alapuló megkülönböztetés elleni uniós ütemtervről szóló, 2014. február 4-i ([1]) és az LMBTI-személyekkel kapcsolatos intézkedések listájának jövőjéről (2019–2024) szóló, 2019. február 14-i ([2]) állásfoglalásaira,

— tekintettel a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének és az Európa Tanács főtitkárának a Halálbüntetés Elleni Európai és Világnap alkalmából tett 2019. október 9-i együttes nyilatkozatára,

— tekintettel Federica Mogherini, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének az EU nevében a homofóbia, a transzfóbia és a bifóbia elleni világnap alkalmából tett 2019. május 17-i nyilatkozatára,

— tekintettel az emberi jogok és a demokrácia 2018-as világbeli helyzetéről (Uganda) szóló, az Európai Tanács által 2019. május 13-án elfogadott uniós éves jelentésre,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkére, 3. cikkének (5) bekezdésére, illetve 21., 24., 29. és 31. cikkére, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 10. és 215. cikkére, melyek kötelezik az Uniót és tagállamait, hogy a világ többi részéhez fűződő kapcsolataikban támogassák és mozdítsák elő az egyetemes emberi jogokat és az egyének védelmét, valamint hogy súlyos emberi jogi jogsértések esetén fogadjanak el korlátozó intézkedéseket,

— tekintettel a nemzetközi emberi jogi kötelezettségekre, köztük az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben foglaltakra,

— tekintettel az Európai Unió Tanácsa által kidolgozott, a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBTI) személyek emberi jogai maradéktalan érvényesítésének elősegítését és védelmét szolgáló eszköztárra (LMBTI eszköztár),

— tekintettel az LMBTI-személyek valamennyi emberi jogának előmozdításáról és védelméről szóló EU-iránymutatásokra,

— tekintettel a halálbüntetésről, a kínzásról és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódról vagy büntetésről, valamint az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokra,

— tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa legutóbbi, Ugandáról készült egyetemes időszakos felülvizsgálatára,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, és különösen annak 21. cikkére, amely tiltja a szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetést,

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára (ICCPR) (1966), amelynek Uganda 1995 óta szintén részes fele,

([1]) HL C 93., 2017.3.24., 21. o.
([2]) Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0129.

— tekintettel a 2019. október 15-én 70 képviselő által aláírt, az ugandai LMBTI-közösség üldözéséről szóló pártközi levélre,

— tekintettel a homoszexualitás további kriminalizálására irányuló közelmúltbeli jogszabályokra való tekintettel Ugandának és Nigériának a Cotonoui Megállapodásban történő felfüggesztésére vonatkozó konzultációk megindításáról szóló, 2014. március 13-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel az AKCS–EU partnerségi megállapodásra (Cotonoui Megállapodás), és különösen 8. cikkének a megkülönböztetés tilalmáról szóló (4) bekezdésére,

— tekintettel a 2006 novemberében elfogadott Jogjakartai Alapelvekre (a nemzetközi emberi jogi jogszabályok szexuális irányultsággal, nemi identitással, nemi önkifejezéssel és nemi jelleggel kapcsolatban történő alkalmazására vonatkozó alapelvek és állami kötelezettségek) és a 2017. november 10-én elfogadott 10 kiegészítő elvre („plusz 10”),

— tekintettel az Ugandai Köztársaság alkotmányára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel az elmúlt hetekben Ugandában a hatóságok rendkívül homofób retorikájának növekedése tapasztalható, különös tekintettel Simon Lokodóra, az ugandai etikai és integritásért felelős államminiszterre, aki 2019. október 10-én kifejezte azon szándékát, hogy újból beterjessze a homoszexualitás elleni törvényjavaslatot, amely tartalmazná a halálbüntetést a „súlyos homoszexualitással” jellemzett csoportok esetében; mivel az ugandai parlament számos képviselője is támogatja a javasolt új törvényt;

B. mivel október 12-én Ofwono Opondo, a kormány szóvivője kijelentette, hogy a kormány nem szándékozik új törvényt bevezetni az LMBTI-tevékenységekkel kapcsolatban, mivel „a büntető törvénykönyv jelenlegi rendelkezései elégségesek”; mivel ezt Museveni elnök vezető sajtótitkára megerősítette;

C. mivel a büntető törvénykönyv jelenlegi rendelkezései sértik az emberi jogokat és kriminalizálják a homoszexualitást; mivel az azonos neműek közti szexuális cselekedetek továbbra is illegálisak, és az ugandai büntető törvénykönyv 145. és 146. cikke alapján életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendők, amelyek többek között kriminalizálják „bárkinek a természet rendje ellen való testi megismerését”, és számos meglévő törvény lehetővé teszi a hátrányos megkülönböztetést az LMBTI-személyekkel szemben, korlátozva a foglalkoztatáshoz, a lakhatáshoz, a szociális biztonsághoz, az oktatáshoz vagy az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket);

D. mivel 2014-ben Museveni elnök kezdeményezésére már bevezették a homoszexualitás elleni – a homoszexualitás népszerűsítését tiltó és homoszexuális aktusok esetében halálbüntetést kiszabó – törvényt, amelyet azonban az ugandai alkotmánybíróság végül semmisnek nyilvánított; mivel a nemzetközi közösség egésze határozottan elítélte a törvényjavaslatot, és számos adományozó – ideértve az EU tagállamait, az Egyesült Államokat és a Világbankot – visszatartotta az országnak nyújtott fejlesztési támogatását;

E. mivel ez az esemény sajnos rávilágít az LMBTI-személyek rémületes helyzetére Ugandában, ahol a homofób vélemények széles körben elterjedtek; mivel emberi jogi szervezetek rendszeresen hírt adnak társadalmi megkülönböztetésről, gyűlölet-bűncselekményekről és anti-homoszexuális kampányokról, ideértve zaklatást, verést, erőszakot, kilakoltatást, önkényes letartóztatásokat és fogva tartásokat, valamint gyilkosságokat;

F. mivel emberi jogi csoportok szerint Ugandában riasztóan növekedett az LMBTI-személyek elleni támadások száma; mivel az Ugandai Szexuális Kisebbségek – az LMBTI-szervezetek szövetsége – szerint három meleg férfit és egy transznemű nőt öltek meg ebben az évben, a legutóbbi Brian Wasswa LMBTI-aktivista volt, akit otthonában támadtak meg 2019. október 4-én;

G. mivel az ugandai alkotmány számos alapon tiltja a hátrányos megkülönböztetést, de nem terjeszti ki ezt a tilalmat a szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetésre;

([3]) HL C 378., 2017.11.9., 253. o.

2019. október 24., csütörtök

H. mivel az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikájának (KKBP) célja a demokrácia és a jogállamiság fejlesztése és megerősítése, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása; mivel az EU Ugandának nyújtott fejlesztési támogatása 578 millió eurót tesz ki a 2014–2020 közötti nemzeti indikatív program keretében; mivel kulcsfontosságú célkitűzésként magában foglalja a jó kormányzás és az emberi jogok tiszteletben tartásának előmozdítását és védelmét;

I. mivel az Európai Fejlesztési Alap szigorú feltételeket támaszt kedvezményezettjei felé az emberi jogok, a jogállamiság, a vallás szabadsága és a kisebbségek védelme tekintetében;

J. mivel 2019 májusában – a cotonoui partnerségi megállapodás 8. cikkével összhangban – Uganda és az Európai Unió megerősítette szoros partnerségét a politikai párbeszéd során;

K. mivel az EU nemzetközi együttműködésének támogatnia kell az AKCS-államok támogató jogi és politikai keretek kidolgozására irányuló erőfeszítéseit, valamint az emberi jogokat aláásó büntető törvények, politikák, gyakorlatok, megbélyegzés és megkülönböztetés felszámolását;

L. mivel az összes 54 országból 32 afrikai ország bűncselekménynek minősíti az azonos neműek közötti szexuális kapcsolatokat, és mivel Mauritánia, Szudán, Észak-Nigéria és Szomália halálbüntetést alkalmaz a homoszexualitás tekintetében;

1. mély aggodalmának ad hangot a homoszexualitás elleni törvényjavaslat újjáéledése miatt az ugandai politikai vitában; határozottan elítéli Simon Lokodo homofóbiára és gyűlöletre ösztönző retorikáját, és emlékeztet rá, hogy határozottan ellenzi a szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés minden formáját, valamint az LMBTI-személyekkel szembeni gyűlöletre és erőszakra való felbujtást;

2. tudomásul veszi Museveni elnök szóvivőjének nyilatkozatát, amelyben cáfolja a kormány új törvényjavaslat előterjesztésére irányuló szándékát, és felhívja az ugandai kormányt, hogy álljon ki ezen nyilatkozat mellett;

3. hangsúlyozza, hogy az LMBTI-személyek hátrányos megkülönböztetése aláássa az emberi jogok egyetemes nyilatkozatában rögzített legalapvetőbb emberi jogi elveket; ismételten hangsúlyozza, hogy a szexuális irányultság és a nemi identitás az egyének magánélethez való jogának részét képezik, amelyet a nemzetközi jog és az egyes nemzeti alkotmányok garantálnak;

4. határozottan elutasítja a halálbüntetés alkalmazását bármilyen körülmények között, ideértve minden olyan jogszabályt, amely halálbüntetést szabna ki homoszexualitás miatt; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy továbbra is ösztönözzék az ugandai kormányt halálbüntetéssel kapcsolatos álláspontja felülvizsgálatára;

5. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az ugandai jogrendszer továbbra is erősen diszkriminatív az LMBTI-személyekkel szemben, és sürgeti az ugandai hatóságokat, hogy vizsgálják felül a homoszexualitást és az LMBTI-aktivistákat kriminalizáló jogszabályokat, különösen a büntető törvénykönyv 145. és 146. cikkében foglaltakat;

6. emlékezteti az ugandai kormányt a nemzetközi jogból és a Cotonoui Megállapodásból fakadó kötelezettségeire, amelyek felszólítanak az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartására;

7. mélységes aggodalmát fejezi ki az LMBTI-személyek emberi jogainak Ugandában való általános romlása miatt, ideértve szociális jogaik, a véleménynyilvánítás szabadságához, a nemek közötti egyenlőséghez és a lakhatáshoz való jogaik növekvő mértékű megsértését; elítéli Brian Wasswa közelmúltbeli meggyilkolását, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy riasztó mértékben növekszik a szexuális irányultságuk alapján áldozattá válók száma, többek között a nemzetbiztonsági erők fellépése következtében; sürgeti az ugandai hatóságokat, hogy alaposan és pártatlanul vizsgálják ki az LMBTI-személyekkel szembeni erőszakot és támadásokat, az elkövetőket pedig vonják felelősségre;

8. felszólítja az ugandai kormányt, hogy erősítse meg az emberi jogok megsértésének jogorvoslati mechanizmusait a rendőrségen belül, biztosítva, hogy a rendőrök kötelességüket teljesítve védelmezzék minden személy – így az LMBTI-közösséghez tartozók – jogait, és minden körülmények között garantálják, hogy az ugandai LMBTI-közösség nevében működő összes emberijog-védő és nem kormányzati szervezet képes legyen folytatni törvényes tevékenységeit, ideértve az egyesülés szabadságát is, a megtorlástól való félelem nélkül és minden korlátozástól mentesen;

9. emlékeztet a Cotonoui Megállapodás és a nemzetközi jog szerinti ugandai kötelezettségvállalásokra az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartása tekintetében;

10. felhívja az EU ugandai küldöttségét, hogy továbbra is szorosan kövesse nyomon az LMBT-személyek helyzetét, és tevékenyen támogassa a civil társadalmi szervezeteket, valamint az emberi jogok védelmezőit és az LMBTI-személyeket a mindennapokban; hangsúlyozza az LMBTI-személyek és családtagjaik helyzetének tudatosításának és megértetésének fontosságát;

11. felhívja az EU-t, hogy az ugandai hatóságokkal folytatott párbeszéd során teljes mértékben használja ki a Cotonoui Megállapodás 8. cikkében előírt politikai párbeszédet, valamint az emberi jogok LMBTI-személyek általi gyakorlásának elősegítésére és védelmére szolgáló eszközkészletet és a kísérő iránymutatásokat a homoszexualitás dekriminalizálásának elősegítése, az erőszak és a diszkrimináció csökkentése, valamint az LMBTI emberi jogi jogvédők védelme érdekében;

12. megismétli korábbi, arra irányuló felhívásait a Bizottságnak és a Tanácsnak, hogy a Cotonoui Megállapodást helyettesítő jövőbeni megállapodásokba illesszék be a szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés tilalmának említését;

13. felhívja az EU-t, hogy fokozza az emberi jogok védelmét és előmozdítását Ugandában, nevezetesen a civil társadalmi szervezetek célzott támogatása és az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatások teljes végrehajtása révén;

14. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, Uganda elnökének, Uganda parlamentjének, valamint az Afrikai Uniónak és intézményeinek.